

STĚHOVÁNÍ

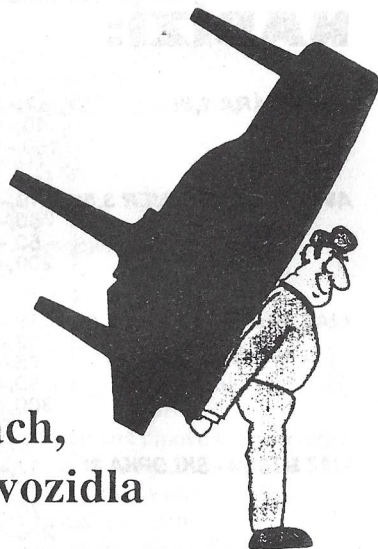
AB - TRANSPEX

* byty, kanceláře,
klavíry, trezory

* celé objekty

* stěhování i po budovách,
domech, bytech i bez vozidla

* po předchozím objednání i v sobotu
a neděli

*****

Tel./fax: 05 / 45 23 50 55

Mobil: 0602 / 73 73 73

*Bílavický zpravodaj vydává obecní zastupitelstvo Bílovice nad Svitavou.
Redakce: na OÚ Vlasta Klevetová, tel.: 45 22 70 72.
Uzávěrka pro dodání příspěvků do příštího čísla je 6. srpna 1999*

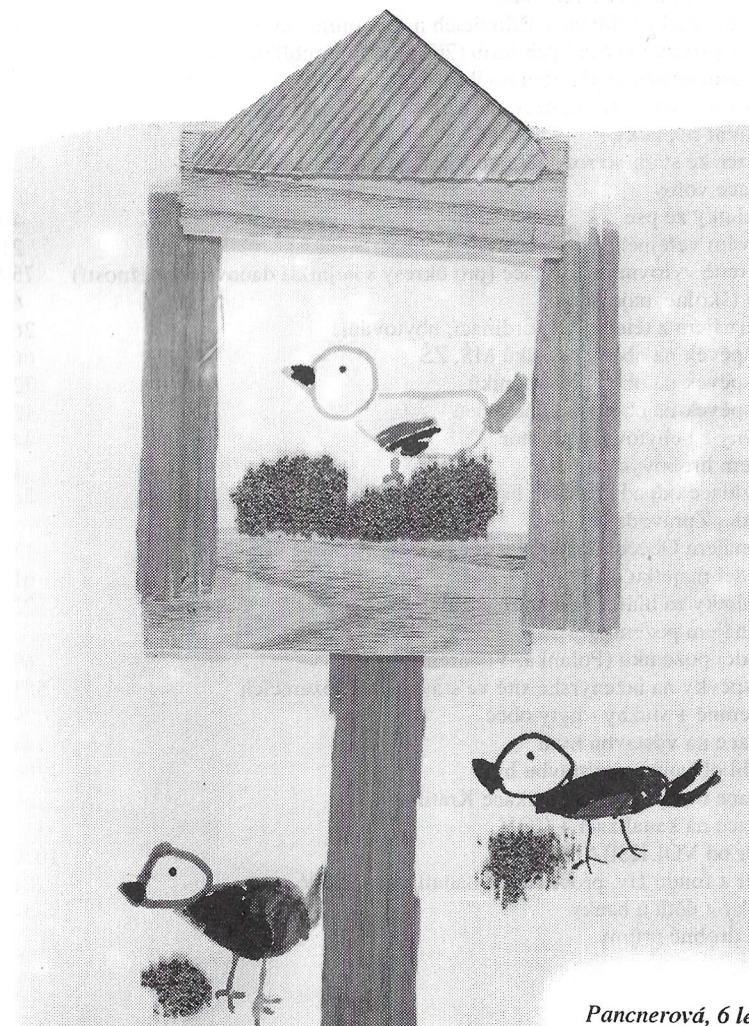

Bílavický
zpravodaj

DUBEN 1999

Ročník XVIII/číslo 1 CENA 5 Kč

VYDÁVÁ OBECNÍ ZASTUPITELSTVO BÍLOVICE NAD SVITAVOU

Z jednání obecního zastupitelstva - veřejné zasedání 29. 3. 1999

SLOVO NA STAROSTA

Na uvedeném zasedání mimo další body byly projednány příjmy a výdaje obce v roce 1998 a návrh rozpočtu obce na rok 1999.

V roce 1998 dosáhly příjmy obce rekordní výše téměř 61 mil. Kč, včetně úvěru 10,5 mil. Kč na realizaci výstavby inženýrských sítí a komunikace na Vodárenské ulici. Výdaje dosáhly 52 mil. Kč a 9,5 mil. Kč zůstalo na účtech obce k 31. 12. 1998, protože k 15. 1. 1999 byl splatný výše uvedený úvěr.

Z čeho se vlastně skládaly příjmy obce?	v tis. Kč
- daň ze závislé činnosti (30% daně ze mzdy v okrese, která se rozděluje podle počtu obyvatel v obcích)	1140,76
- daň z příjmu fyzických osob (živnostníci se sídlem v Bílovicích n. Sv. mimo s.r.o.)	1637,53
- daň z příjmu právnických osob (20% z celorepublikového výnosu, přidělený do obcí podle počtu obyvatel)	2324,28
- daň z nemovitosti (na území obce)	230,55
- správní poplatky	167,56
- dotace ze státního rozpočtu vč. školství	826,80
- dotace volby	81,45
- poplatky ze psů	40,62
- užívání veřejného prostranství	21,80
- územně vyrovnávací dotace (pro okresy s nejnižší daňovou výtěžností)	759,00
- MŠ (školné, nájemné)	65,70
- ZŠ (nájem z těločvičny, ordinací, ubytování)	260,00
- příspěvek na obědy od žáků MŠ, ZŠ	663,79
- příspěvek na obědy od podniků	727,51
- příspěvek na obědy od důchodců	187,33
- nájmy z nebytových prostor	440,50
- nájem hrobových míst	16,94
- likvidace odpadů (prodej lístků a nálepek)	285,03
- prodej Zpravodaje	8,08
- pronájem Obecní hospody a obchodu na Žižkově ul.	139,18
- prodej majetku obce	611,41
- poplatky za hlášení místním rozhlasem	220,00
- pronájem pozemků	3,57
- prodej pozemků (Polanka, Vodárenská)	691,45
- příspěvky na inženýrské sítě ve stavebních pozemcích	5511,07
- nájemné + služby - byty obce	297,82
- dotace na výstavbu bytů	7440,00
- podíl občanů na výstavbu bytů	12000,00
- dotace na opravu komunikace Kratinova	396,00
- dotace na kanalizaci + ČOV	3128,00
- úvěr od VOLKSBANKY	10500,00
- úvěr z fondu živ. prostředí na kanalizaci + ČOV	2814,00
- úroky z účtů u banky	540,00
a další drobné příjmy	

Dále byl projednáván rozpočet na rok 1999, který byl schválen tak, jak byl předložen, ve výši 51 847 000,- Kč v příjmech i výdajích.

Rozpočet mluví o tom, že bude dokončen bytový dům na Vodárenské ulici, dokončen bytový dům na Lesní ulici na Polance, bude pokračovat výstavba kanalizačního sběrače na Havlíčkově ulici a čističky odpadních vod a bude se pokračovat v opravě komunikace na ul. Husově. Nadále budou zajišťovány provozy školských a kulturních zařízení a v případě prodeje pozemků na Polance, který se neuskutečnil v roce 1998, by se mělo pokračovat ve výstavbě komunikace na Polanku.

Z výše uvedených čísel je patrný podíl na příjmech obce ze strany finančních úřadů (daně), dále podíl dotací na významné stavby i podíl občanů, kteří si staví v Bílovicích byty.

Odsouhlasením rozpočtu na rok 1999 se vlastně zavázali členové obecního zastupitelstva a pracovníci obecního úřadu znovu zajišťovat značný podíl dotací, úvěrů a smluvních příspěvků na obecní byty, jakož i vybírání správních poplatků obci. Členové OZ věří, že se to podaří stejně jako v roce 1998.

Obecní rada

INFORMAČNÍ SERVIS OBČI

1. Pevné termíny svozu odpadu 14x ročně (modré nálepky) 8. 1., 5. 2., 5. 3., 2. 4., 30. 4., 30. 5., 25. 6., 23. 7., 20. 8., 17. 9., 15. 10., 12. 11., 10. 12., 24. 12.

2. Daň z nemovitostí
všichni občané pbdří složenku na zaplacení daně přímo z Finančního úřadu Brno - venkov. Daň je splatná do 31. 5. 1999.

3. Dne 20. února 1999 přijeli vzpomenout do Bílovic na svého přítele, našeho občana plk. Metoděje Šebelu jeho spolubojovníci z II. světové války.

Piетní vzpomínka u pamětní desky plk. Metoděje Šebely.

Počet narozených dětí v roce 1998:

Plucar Štěpán	9.1. 1998	Pavlovská Kristýna	19. 6. 1998
Matyáš Václav	4. 2. 1998	Pavlovský Martin	19. 6. 1998
Polák Robert	12. 2. 1998	Pavlovský David	19. 6. 1998
Lázníček Dušan	17. 2. 1998	Dolejšová Andrea	25. 6. 1998
Kachlík Pavel	24. 2. 1998	Zimová Lenka	23. 7. 1998
Bednařík Ondřej	24. 3. 1998	Drábek Jan	17. 8. 1998
Priessnitz Jan	14. 4. 1998	Plachý Jan	26. 8. 1998
Šácha Jan	21. 4. 1998	Pallová Veronika	23. 10. 1998
Šenková Veronika	25. 5. 1998	Andělovská Andrea	1. 12. 1998
Moučka Ondřej	25. 5. 1998	Balát Jan	8. 12. 1998
		Chráscina Tomáš	11. 12. 1998
		Hrachovinová Aneta	24. 12. 1998

Do svazku občanů v Bílovicích nad Svitavou přivítáme i nové občánky, kteří se přistěhovali do Bílovic po svém narození.

Nedbal Jan	30. 9. 1998	Dvořák Vít	16. 12. 1998
------------	-------------	------------	--------------

Celkový počet dětí 24 v roce 1998 je dvojnásobný proti předcházejícím rokům, kdy se v naší obci narodilo v průměru 10 — 12 dětí. Tato skutečnost je potěšující a doufáme, že tomu bude podobně i v dalších letech.

Obecní rada

Vážení spoluobčané, přátelé historie a vlastivědy Bílovic,

od vydání posledního souborného spisku o naší obci, který napsal kronikář a starosta naší obce Alois Kala, již uplynulo bezmála sedmdesát let. Za tu dobu se událo mnohé a vystřídal se další dvě generace a změnil se vzhled i charakter Bílovic. Tyto změny, ale také nové poznatky o dávné minulosti, které byly získány studiem archivů i archeologickým bádáním, stojí za to, aby vešly do paměti nás všech, kteří považujeme Bílovice za svůj trvalý domov.

Obecní zastupitelstvo se proto rozhodlo, aby po vzoru jiných míst, byla i v Bílovicích vydána obsáhlá publikace, která by toto vše měla zachytit slovem vzpomínek, řečí historických dokumentů i obrazem a kamerou fotografa.

Pověřili jsme odborníka-historika PhDr. Vladimíra Ondruše, aby se ujal autor-sky i redakčně tohoto díla. Aby však kniha zachycovala co nejplastičtěji život naší vesnice, obracíme se na Vás na všechny, abyste zpracovávali svoje vzpomínky, zveřejnili písemné údaje svých rodičů v Bílovickém zpravodaji. Příkladem v tomto směru může být soustavná práce zesnulého Miloslava Procházky nebo pohotovost Zdeňka Mrkose, který při vyklizení pozůstalosti po svém otci napovazoval jeho zápisky z války za „staré papíry“, ale dal si práci s jejich přepsáním a vytvořil z nich cenný historický dokument k době závěru II. světové války. I Vy občas provádíte generální probírku starých písemností a fotografií. Nedopusťte, aby se zničily věci, které mají pro historii Bílovic informační hodnotu. Fotografie dejte k nahlédnutí a o kopírování Boleslavu Zlámalovi, který již z Vašich darů vytvořil velký archiv a zveřejňuje jej ve svých přednáškách s diapositivy. Divadelní programy bílovických ochotníků shromažďuje Ladislav Kala. Jiné písemné dokumenty (zápisy ze schůzí, volební letáky apod.) posoudí kronikář obce Bořivoj Nejezchleb nebo přímo PhDr.

Vladimír Ondruš. Tito Vám budou vděční také jen za slovní podněty a připomínky, které jim dáte předem.

Uvědomte si, že případné opravy a úpravy po vydání knihy na základě Vašich informací a připomínek bude možné provést až při dalším vydání knihy, což může být třeba za dalších 70 let. Historie Bílovic je pestrá a čtení o ní může být zajímavější a poutavější za Vašeho přispění.

Obecní rada

Poslanci Parlamentu České republiky

Vážené paní poslankyně a páni poslanci,
podávám tímto

PROTEST PROTI VOJENSKÉMU NAPADENÍ STÁTU JUGOSLÁVIE

Jako občan tohoto státu i jako příslušník slovanské národnosti, který má rodinné příslušníky v republikách Srbské i Černé Hory, protestuji proti vojenskému napadení svrchovaného státu, který se neprovinil vůči mezinárodnímu společenství i proti svým občanům ničím, co by opravňovalo vojenský zásah na jeho území.

Odmítám lživou kampaň sdělovacích médií, zobrazujících srbský národ jako jediného universálního viníka vzniklé krize a jeho presidenta na úrovni „válečného zločince“.

Odmítám glorifikaci albánských bojových skupin, jejichž cílem je dovršit rozbití současné Jugoslávie, jakožto tzv. „národně osvobozené armády“. Jsou to právě tyto bojové skupiny, které záměrně iniciovaly tento konflikt, jehož následkem je utrpení obou stran, utrpení stejně bolestné, jde-li o rodiny albánské či srbské. Je potřeba postavit před mezinárodní pranýř skutečné strůjce tohoto krvavého konfliktu - ty, kteří dodávají albánským separatistům zbraně, munici a mediální podporu.

Odmítám vojenský zásah proti svrchovanému státu, proti jeho svrchovanému výkonu státního práva na vlastním území. Je jisté, že konflikt v Kosovu je plodem staletého společenského vývoje, na jehož následcích nese vinu celá tzv. civilizovaná Evropa svým neskonalým sobectvím a nezájmem o problémy slovanských a albánských zemí vždy až do doby, kdy ji začnou ohrožovat přímo. Vinu nese i neschopnost OSN při jeho dlouholeté existenci preventivně bránit takovému vývoji, který vedl k rozbití a nakonec ke krvavým konfliktům v někdejší federální Jugoslávii.

Žádám Vás jako poslance, abyste si připomenuli dlouhodobé tradice přátelského soužití českého národa s jihoslovanskými národy, zejména se srbským národem, na společné historické osudy, na rakouskouherskou porobu, na hrdinský boj srbského národa proti zločineckým nacistům a na jeho nezměrné oběti počítané v milionech osob. Konečně Vás žádám, abyste si uvědomili, že bez srbské podpory profesora Masaryka by nebylo možno realizovat zahraniční odboj, který vedl k vítěznému ustanovení našeho státu v roce 1918. Abyste si uvědomili, že bez srbské podpory by naši letci nemohli úspěšně přejít na západ i východ a bojovat v řadách spojenců. Abyste si uvědomili srbskou podporu českého národa v roce 1968, kdy byl jako jediný odhodlán přispět nám na pomoc proti tehdejší agresi. NYNÍ PROBÍHÁ STEJNÁ AGRESE PROTI SRBSKU.

Posílejte do Jugoslávie léky, potraviny a nemocnice. Žádám Vás, abyste tam nikdy neposílali vojáky! Nepřivolejte svým rozhodováním na náš národ trvalou dějinnou hanbu. Chovejte se, jak se patří na příslušníky národa T. G. Masaryka!

S pozdravem

PhDr. JIŘÍ JAROŠ

ŠKOLSTVÍ

1. Mateřská škola v Bílovicích nad Svitavou

Snahy o otevření mateřské školy se objevují již v době II. světové války. Protože ale v té době nebylo dovoleno zakládat nové školy s českým vyučovacím jazykem, bylo třeba tento předpis nějak obejít. V r. 1941 žádá obecní zastupitelstvo Zemskou školní radu o povolení zřídit mateřskou školu, žádost byla ze svrchu uvedeného důvodu zamítnuta.

Obec se uchyluje k náhradnímu řešení a když se v r. 1942 povoluje vytváření žňových útulků pro děti zemědělců, vzniká kuratorium takového útulku v čele s rolníkem Karlem Drahovzalem a ředitelem místní školy Antonínem Koudelou. Povolávají z Dobré Vody u Frýdku Jarmilu Urbanovou, aby útulek vedla a pracovala v něm podle zvyklostí a osnov práce pro mateřské školy. Okresní péče o mládež hradila osobní náklady a obec věcné. Umístili útulek do schůzovní místnosti v sokolovně, sehnali dva kuleťé stoly a 40 židliček a začala výchovná práce. Dětem se v útulku líbilo, rodiče byli spokojeni a útulek se podařilo změnit na celoroční.

Po válce se hned stal útulek řádnou mateřskou školou, která již od 1. 9. 1945 měla dvě oddělení, ve kterých s dětmi pracovaly učitelky Eliška Nováková a Božena Martišková. Škola se stěhuje do nových prostor v konfiskátu na Fügnerově nábřeží 129, kde má k dispozici i vlastní zahradu. V r. 1946 je prozatímní správkyní a později ředitelkou jmenována Marie Benešová. 70 dětí ve dvou odděleních, která jsou často spojována pro nepřítomnost učitelek je tvrdá norma.

V padesátých letech při ohromné industrializaci země je tlak na hromadné zaměstnávání žen a tím i na přeměnu školky v celodenní se zajištěním stravování dětí. K tomu účelu se musí budova adaptovat tehdy neobvyklým nákladem 160 000 Kčs, doplněným o nespočetné brigádnické hodiny rodičů a dalších občanů. 20. 9. 1951 se otevírá celodenní školka pro 60 dětí se splachovacími záchody, umyvárnou, koupelnou, kuchyní, hernou a dvěma třídami. Péče se rozšiřuje nejen o stravování, ale i o pravidelné lékařské prohlídky, očkování, podávání rybího tuku a vitamínů a stomatologickou péči. Od zaměstnaných matek vzrůstá tlak na rozšíření péče o prázdninový provoz a tak v r. 1955 je provoz denně od 6 do 17 hodin a pro většinu dětí i o prázdninách. Pro bezpečnost dětí je vybudován nový vchod přes zahrádku sousedního domu.

Pravidelná výchovná práce je rytmizována i domácími slavnostmi, kterými je vánoční dárková slavnost, v březnu pak Mezinárodní den žen, při kterém děti navštěvují své patrony v UP závodech a do školky pak přicházejí na besídku rodiče a ženy z ČSŽ, Mezinárodní den dětí a blížící se konec roku je oslavován výletem,

nejčastěji na projížďku lodí po přehradě, spojenou s návštěvou ZOO. Maňásky v rukou učitelek a pionýrů a každoroční návštěvy divadla RADOST zprostředkovávají od malička styk dětí s uměním. Událostí je tehdy i pořízení vlastního diaprotjektu a rádiového přijímače.

Zásahem do režimu školy je postupné zavádění volných sobot - od r. 1967 všechny sudé soboty. Sbor pro občanské záležitosti zavádí hned na začátku 60. let tradici vítání občánků v obřadní síni MNV. Děti z mateřské školy při ní nikdy nabybějí se svou upřímnou gratulací: „Vítáme vaše děťátka a těšíme se, že až povyrostete, tak si přijde za námi do školky hrát“.

Nejstarší děti se svými učitelkami navštěvují základní školu, aby poznali nové prostředí a odlišné formy práce. Žáci ze školy jim návštěvu oplácejí.

Drobné opravy na vybavení budovy (elektrický bojler, doplňování novým nábytkem, úpravy a přesuny učeben, vybavování zahrady a její přeměna na dětské hřiště...) již zdaleka nestačí a tak v r. 1970 se uvažuje o nákladné generální rekonstrukci a přestavbě. Po zvážení nákladů a obtíží při zachování provozu přijímá MNV (předseda Doc. Ing. František Loula) rozhodnutí o výstavbě nové budovy a jeho člen Ing. Jaroslav Fiala je pověřen vypracováním projektu a řízením výstavby v akci Z (=svépomocí občanů). Práce jsou zahájeny v r. 1972. Po ohromné vlně porodnosti v 70. letech je rozhodnuto zvětšit budovu o další podlaží, rozšířit na tři oddělení a otevřít jeslové oddělení pro dvouleté děti. To se stává skutkem a na ulici nových domů na kopci, která dostala jméno S. K. Neumanna je otevřena nová dominanta Bílovic. Je to nejmodernější mateřská škola na okrese, pořízená nákladem 2 700 000 Kčs (bez úplného vybavení), s jeslovou třídou, dvěma odděleními pro děti 3-5 let a jednou třídou pro všechny předškolní děti (i nezaměstnaných matek).

Tak svědomité dětské sestry, jakými po řadu let (1975-91) byly Marie Sedláčková a Marcela Kellerová, mohla ostatní zařízení podobného typu jen závidět.

Za televizí, která zabírala nově zřízenou MŠ se hlásily četné exkurze a hospitace v okresu i kraje. V krásném prostředí nové školky se stávají tradicí výstavky výtvarných prací žáků. Ve školce, která je denně v provozu již od 6.15 do 16 až 17 hodin je zapsáno ve třech odděleních a v jeslové každoročně 100-120 dětí, které mají k dispozici i lehárny a tělocvičnu, stravování po celý den je samozřejmostí. V každém oddělení se střídají dvě učitelky. Zbývá ale upravit a dobudovat venkovní prostředí v zahradě kolem školky. Vysázet okrasné keře, zřídit tři pískoviště, přístřešek pro uložení hraček, prolézačky, ošetřovat trávníky . . . Zde odvedli stejně jako v počátcích existence školky obrovskou práci rodiče a pracovnice MŠ.

V čele Sdružení a přátel mateřské školy se postupně vystřídali: Dagmar Peňázová, Anna Čermáková, Anna Pinková, Věra Bílková, Marta Šenkýřová, Jiřina Melicharová, Václav Polák, Jana Zmeškalová, Ing. Igor Cívka, Zdena Žandová, Karel Sedláček, Karel Buchtel, Milada Hrabcová, Jiří Picmaus, MUDr. E. Kulhánková, RNDr. Táňa Součková a - v r. 1990 SRPŠ zaniklo.

Učitelkami v MŠ byly většinou mladé ženy, které samy odcházely na mateřské dovolené, musely pečovat i o vlastní děti a překonávat obtíže někdy i s dalekým dojížděním. To vedlo k jejich častému střídání a nutnosti řešit problémy s jejich zastupováním v době nepřítomnosti. Také dětské generace se v MŠ rychle střídaly, ale přesto je to dlouhá (a neúplná) řada osobností a jmen, která se nesmazatelně zapsala do paměti mnoha generací dětí a jejich rodičů: Theodora Bernreiterová, Jarmila Zubalíková, Jitka Hrazdířová, Jana Škrháčková-Krejčířová, Milada Sotolářová, Ludmila Pokorná, Hana Lunerová, Ludmila Šmídková, Jiřina Hodovská, Draha

Koplíková, Dagmar Slaná, Lenka Lajfrová, Lia Pecenová roz. Krakovičová, Ivana Šandová, Marie Kratochvílová, Jiřina Šubrtová, Věra Spáčilová, Jiřina Škvařilová, Pavla Tesařová, Romana Sedláková roz. Cupáková, Eva Dvořáková, Radka Blažíková, Blanka Chybová, Dáša Poláková, Renata Sedláková a další.

V 80. letech se do výchovné práce MŠ dostávají některé nové prvky spolupráce s rodiči i prezentace na veřejnosti. Je to zejména cvičení rodičů s dětmi i vystoupení nejstarších dětí ve skladbách na Československých spartakiádách v r. 1980 a 1985, kdy děti cvičí nejen v Bílovicích, ale i v okolních obcích, na okrskových spartakiádách v Mokré-Horákově a okresní ve Zbýšově. Dále jsou to od r. 1976 vystoupení pro důchodce a od r. 1981 tradiční hledání pokladu. Od r. 1986 předává Sbor pro občanské záležitosti dětem pamětní listy u příležitosti loučení s mateřskou školou. Od r. 1988 jezdí děti nejen častěji do divadla, ale profesionálně jsou zváni se svými programy přímo do MŠ k rozšiřování podnětů a aktivity dětí. Od r. 1985 jsou s dětmi odborně prováděna logopedická cvičení.

Tak jako v 70. letech si velká vlna porodnosti vynutila otevření nové budovy, tak v 90. letech pokles porodnosti a zaměstnanosti žen snižuje počet zapsaných dětí někdy i pod 60 a to si vynucuje omezování provozu. V r. 1991 je zrušena jeslová třída a školní jídelna MŠ slouží přechodně po dobu dostavby nové jídelny v základní škole i pro stravování jejich žáků.

Od roku 1990 jsou sourozenci pokusně zařazováni do věkově smíšených tříd, které jsou od r. 1992 nazývány podle zvířátek — veverka, zajíček, myšky. Jsou zaváděny pro děti zájmové činnosti včetně anglického jazyka a dlouhodobé námětové hry (Indiáni, Perníková chaloupka), které vrcholí pro nejstarší děti přenocováním ve školce.

V r. 1994 byla poprvé uspořádána burza dětského ošacení a sportovních potřeb, která umožňuje rodičům levněji řešit kvalitní oblékání a sportovní činnost dětí.

Společenské plesy, které pořádá každoročně obecní zastupitelstvo a které dotují místní podnikatelé četnými dary do tomboly, poskytují nemalé prostředky pro zájezdy dětí za kulturou a poznáním. MŠ navázala družbu k výměně zkušeností se školkou ve Vysoké pri Morave (SR). Děti často vystupují na veřejnosti při různých příležitostech v obci a učitelky přispívají pravidelně do Bílovického zpravodaje.

Zajištění vydatné, chutné a zdravé stravy si vyžádalo vždy a hlavně v době předělového lístkového hospodářství (do r. 1953) a v době nedostatku masa nebo zeleniny na trhu, velkou vynalézavost a nápaditost od těch, které zpočátku ve velmi technicky nedokonalých podmínkách, později při zařizování školních jídelen, jídla připravovaly. Od vzniku školního stravování se v této funkci vystřídal: Marie Řiháková (1951), Marta Vašíčková (1952), Jarmila Haraštová (1955), Milada Vavřínová (1957), Libuše Peřinová (1960), Ludmila Frýzová (1973), Ivana Zmeškalová (1976), Dagmar Švecová (1978), Zdena Procházková (1980), Marie Lancouchová (1989), Zdena Procházková-Bednaříková (1991-dosud). K domovu patří teplo - a MŠ je pro děti druhým domovem. V kotelně MŠ se kromě manžela ředitelky Aloise Krejčře vystřídali důchodci Rudolf Kučera a Jaroslav Bílek.

Ředitelky mateřské školy v Bílovicích nad Svitavou.

1. 6. 1942	Jarmila Urbanová, pěstounka v útulku pro děti zemědělců
1. 9. 1946	Marie Benešová, zatímní správkyň, ředitelka MŠ
1. 9. 1949	Zdeňka Hulová, ředitelka MŠ
1. 9. 1951	Jarmila Zubalíková, ředitelka MŠ

1. 9. 1965	Jitka Hrazdírová, ředitelka MŠ
1. 9. 1977	Jana Krejčřiová, ředitelka MŠ
1. 8. 1993	Jiřina Šubrtová, ředitelka MŠ

2. Ředitelka ZŠ Vám píše:

Vážení přátelé,

zvezme Vás k nahlédnutí do života naší školy. Byli bychom rádi, abyste toho o nás co nejvíce věděli a mohli si udělat představu, jak zde žijeme a co děláme.

Chceme Vás také pozvat na naše výstavy. Půjдете-li kolem školy, rozhodně se zastavte a podívejte se, co dokážeme nakreslit, vymodelovat z hlíny, co umíme vykouzlit z papíru, látky nebo jiných materiálů nebo jak píšeme. Můžete si také prohlédnout fotografie z výletů, naše projekty a další zajímavosti. Určitě nebudete litovat.

Ráda bych Vás touto cestou také seznámila s našimi i dalšími aktivitami.

Jistě víte, že otázka financí je v dnešní době otázkou velmi podstatnou. Myslím, že není mnoho obcí, kde spolupráce obecního úřadu, obecní rady a zastupitelstva se školou je na takové vstřícné úrovni jako u nás v Bílovicích. Velmi si toho vážíme. Přesto nechceme jen stát a čekat, co dostaneme. Chceme se také sami přičinit a přinést nějaké finanční prostředky. Proto jsme se rozhodli vstoupit do různých projektů. Zda se nám to podařilo, posuďte sami.

Koncem minulého školního roku jsme získali **350 000,- Kč z projektu PHARE na vybudování jazykové učebny**. Celý projekt jsme museli zrealizovat za pouhé dva měsíce, a to přes prázdniny. A tak jsme z učebny informatiky vytvořili učebnu pro výuku jazyků, kde jsme stávající stanice povýšili na 486, zakoupili nová PENTIA, vybudovali síť, kde jednotlivé počítače jsou navzájem propojeny, pořídili jsme novou hifi věž, dokoupili sluchátka, stoly, židličky, hlavně však kvalitní programy na výuku jazyka německého, protože tento projekt byl zaměřen na němčinu. Dnes již máme i programy na angličtinu a zeměpis, které jsme pořídili díky našim sponzorům.

V rámci tohoto projektu jsme také uspořádali dvoudenní zájezd našich žáků do Rakouska, kde kromě stravy, kterou si každý účastník platil sám, byly všechny další náklady uhrazeny z prostředků PHARE.

V rámci zajišťování dohledu na přípravě a realizaci projektů navštívili naši školu zástupci Sekretariátu fondu malých projektů a DELEGACE EU.

Za příspěvní sponzorů jsme se také v měsíci březnu připojili k INTERNETOVÉ SÍTI a můžeme odesílat i přijímat elektronickou poštu.

Dnes se již v nově vybavené učebně s 12 počítači pravidelně učíme a zdá se nám, jakoby zde všechny tyto vymoženosti byly odjakživa.

Dále jsme se podíleli na projektu **DROGY a ze ŠKOLSKÉHO ÚŘADU Brno -venkov získali částku 11 000,- Kč**.

Protože chceme nabídnout žákům širokou škálu možností pro využití nejen o přestávkách, ale i využití volného času po vyučování, zakoupili jsme nový stůl na stolní tenis, obruče, švihadla, lehké přenosné koše na košíkovou s molitanovými míči, zdravotní balóny na relaxaci a umístili je do jednotlivých tříd. Je pravdou, že přestávky jsou nyní rušnější, ale děti z toho mají radost a potřebují pohyb.

V letošním roce jsme se opět pokusili o zpracování dalšího projektu, který jsme nazvali **SETKÁVÁNÍ 99**. V prvním kole bylo více jak 100 podaných projektů a i přesto, že v tom našem byly provedeny škrty, získali jsme **částku 150 000,- Kč**.

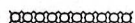
Pojedeme opět na dva dny do Rakouska, a to 26. a 27. června 1999. Opět bude vše kromě stravy hrazeno z prostředků PHARE. Pozveme žáky a učitele z Hadersdorfu k nám na akci pořádanou Klubem rodičů — „ZA POKLADEM LIŠKY BYSTROUŠKY“, která se uskuteční v pátek 4. 6. 1999. Rádi bychom vytvořili PEXESO s náměty z Břlovic nad Svitavou. I všechny tyto činnosti budou financovány z tohoto grantu. Ale o tom podrobněji až příště.

Dovolte mi ještě ve stručnosti poukázat na akce, které připravujeme.

VELIKONOČNÍ KONCERT
VYCHÁZKA K ARBORETU V ŘÍCMANICÍCH
NÁVŠTĚVA DOPRAVNÍHO HŘIŠTĚ V BLANSKU
DOPRAVNÍ SOUTĚŽ
SBĚR STARÉHO PAPIŘU
ZÁJEZD RODIČŮ A DĚTÍ DO KUNŠTÁTU A OLEŠNICE
HUDEBNÍ POŘAD „TO NEJLEPŠÍ Z PANÍ HUDBY“
ŠKOLNÍ PUTOVÁNÍ PRO VŠECHNY TŘÍDY
DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ
ŠKOLNÍ AKADEMII

Vážení občané,
věnujme svým dětem, vnukům, pravnoučatům každou volnou chvíli, snažme se radovat ze společných maličkostí. Udržujme pěkné a otevřené vztahy, važme si náklonnosti a lásky, kterou můžeme dostávat i dávat.

Pěkné a slunné dny pro Vás i Vaše děti

Ve školních dílnách se od začátku tohoto školního roku opět cíle pracuje.

A to nejen v pracovním vyučování, ale i v modelářském kroužku. Možná se budete ptát, co je na tom divného? Pokusím se odpovědět. No, celkem nic. Ale protože dílny byly při povodních v červenci 1997 celé pod vodou, dalo nám hodně práce, než jsme mohli začít s vyučováním. Vysoušeli jsme, čistili a škrábali bláto, stěny natírali speciálními nátěry, přebírali, opět vysoušeli, snažili se zachránit, co se dalo. Náradí, stroje, skříně, police, materiál.

A že se nám to podařilo, na tom má velkou zásluhu náš nový kolega, Mgr. Pavel Vlček, který vyučuje pracovnímu vyučování. Dnes už naši žáci vyrábí věci z různých materiálů, funkční, praktické, estetické. Vždyť také nedávná výstavka výrobků se setkala s velkým ohlasem. Svícny, kolíky na sázení, misky pod květináče, podložky pod hrnce na stůl, otvíráky na konzervy, držátka na ubrusky, na párátko, olovničky, kypřítka do květináčů ... přináší potěšení chlapcům, ale i děvčatům, která si při této práci vedou také velmi dobře.

Děkujeme a ať se jim dílo daří!

Významná akce na naší škole

Naše škola byla pro svoji polohu, vybavení i odborné zázemí vybrána na uspořádání „Vikendového semináře hudební výchovy“ (26. 3. – 28. 3. 1999) nejen pro učitele okresu Brno-venkov, ale i Brno-město a Blansko.

Seminář na téma „Populární hudba od gotiky, renesance a baroka až do současnosti“ vedli významní lektori z Pedagogické fakulty Karlovy university, PF v Ostravě a vynikající pan učitel ze ZŠ v Liberci.

Nálada byla příjemná a všichni lektori i téměř 40 účastníků byli velmi spokojeni a nadšení prostředím, atmosférou a péčí, která jim byla na naší škole poskytnuta.

Za okresní metodickou komisi hudební výchovy Brno-venkov byla organizací pověřena Mgr. Martina Kříčková, která se tohoto úkolu zhostila na výbornou.

Děkují také děvčatům z 9. třídy: Evě Muselíkové, Gábině Strnadové, Denise Muselíkové, Lence Fazorové, Lucii Zelinkové a Evě Horákové za ochotu, pomoc i za jejich volný čas.

Ať se splní přání účastníků a znovu se k nám příští rok vrátí! Budeme se těšit!

Helena Bajerová, ředitelka ZŠ

Folklorní soubor Bystrouška

V září letošního školního roku začal pracovat taneční kroužek na naší škole. Přihlásilo se celkem 33 chlapců a dívek z 1.-5. ročníku. Po zvládnutí taneční průpravy byly děti rozděleny do dvou skupin podle věku a taneční vyspělosti. Zkouší se 2krát týdně, v pondělí a ve středu v tělocvičně. Nacvičujeme dětské folklorní tance, které jsme veřejnosti předvedli již na podzimním vystoupení v Sokolovně a vánočním zpívání v hale školy. Při sobotním Vítání jara na palouku U luže předvedly děti lidový zvyk Vynášení smrtky.

Při vystoupení nás doprovází na flétny Věrka Mezulániková ze 3. třídy a Tereza Skládanková ze 4. třídy. Na housle nám hraje Lenka Rovenská z 5. třídy. Písničky zpívá Lucka Svobodová ze 2. třídy.

Taneční kroužek byl zapsán v lednu 1999 mezi folklorní soubory České republiky pod názvem Bystrouška.

Mgr. Bohuslava Hamáková, umělecká vedoucí souboru

Na naší škole proběhlo dne 19. 3. školní kolo recitační soutěže, kterého se zúčastnilo 19 žáků z 2. B, 4. a 5. třídy.

Výsledková listina

1. místo Markéta DRÁPALOVÁ
2. místo Zuzana KALIVODOVÁ
Lenka ROVENSKÁ
4. místo Lukáš JEBÁČEK

Vítěz recitační soutěže postupuje do okresního kola, které bude 22. dubna 1999 v Ivančicích. Ostatní tři ocenění jsou jako náhradníci. Přejeme hodně úspěchů!

Složení poroty:

Helena Bajerová
Iva Čačková
Martina Kříčková

Hana Kučerová
Jaroslava Levičková

Vážení rodiče, vážení přátelé a naši příznivci,

chtěla bych Vás seznámit s některými úspěchy našich žáků na poli sportovním. Naším velkým úspěchem byla účast na okrskovém kole košíkové ve Šlapanicích. Obsadili jsme 2. místo a oproti loňsku jsme se o jednu příčku polepšili. Příští kolo tedy vypadá nadějně.

Chtěla bych touto cestou všem našim reprezentantům poděkovat za velmi bojovný výkon. Jsou to žáci: Honza a Petr Veselý, Filip Souček, Jakub Zbořil, Milan Kratochvíl, Vláďa Husták, Pavel Soukup a Martin Jurda.

Celé první pololetí, září – leden, absolvovali naši druháci a třetáci plavecký výcvik v bazénu Základní školy v Brně-Herčkova. Byli velmi spokojeni s kvalitní výukou a doufáme, že i příští školní rok se tato prospěšná akce uskuteční. Cenu bazénu, která není dnes malá, uhradil obecní úřad z výtěžku svého plesu.

Také větší žáci dostali možnost si zaplavat, bohužel kvůli chřipkové epidemii se plavalo pouze jednou a to v bazénu TJ Brno-Lesná. Pronájem bezúplatně a cestu autobusem hradil opět obecní úřad v Bílovicích z výtěžku plesu. Děkujeme.

Děti mají možnost sportovat v různých kroužcích, které nám podle zájmu přibývají. K basketbalistům, k několika pohybově orientovaným kroužkům a tenistům přibyl kroužek stolních tenistů, takže nejen naši žáci, ale i z okolních vesnic, se mohou patřičně sportovně uplatnit.

Marie Nedopilová, zástupce ředitelky

Chemická olympiáda

Už od listopadu se 6 žáků 9. třídy s paní učitelkou Mauerovou připravovalo na chemickou olympiádu. Aby se mohli zúčastnit školního kola, museli vypracovat teoretickou část. K ní potřebovali nejen znalosti chemie z 8.-9. ročníku, ale museli také použít odbornou literaturu, ve které vyhledávali názvy a vzorce sloučenin, které nejsou v učebnicích.

Prováděli mnoho pokusů a laboratorních cvičení, které jim pomohly při zkoumání říční, potoční a podzemní pramenité vody v okolí Bílovic. Zjišťovali příčiny a množství znečištění vodních toků a možnosti i kapacitou bílovické čistíčky odpadních vod. Vypočítali mnoho příkladů na koncentraci vodních roztoků. Na závěr vypracovali kontrolní test, který prověřil jejich znalosti z chemie.

Byly to čtyři měsíce poctivé práce. Dva žáci - Eva Muselíková a Lukáš Huška získali takový počet bodů, že se mohli zúčastnit okresního kola chemické olympiády. Okresní kolo CHO se konalo 19. 3. 1999 na slévárenské průmyslovce v Brně. Tato olympiáda patří mezi nejnáročnější. Letos byla obzvláště těžká. Úkoly, které museli žáci řešit byly z organické i anorganické chemie, sestavovali velmi složité rovnice a vzorce jedovatých a škodlivých látek, počítali těžké příklady.

Přesto dokázali oba dva, že mají dobré znalosti a obhájili čest naší školy velice pěkným umístěním. Z celého okresu Brno-venkov se zúčastnilo 39 žáků. Eva Muselíková a Lukáš Huška se počtem bodů umístili v 1. polovině všech zúčastněných. Za jejich práci jim děkuji.

Květoslava Mauerová, učitelka chemie

Na začátku školního roku jsme se dozvěděli, že herečka Danuše Klichová zavedla nový kroužek - dramaťák. Velice se nám to líbilo a tak jsme tam začali chodit každé úterý. Jednoho dne paní Danu napadlo, že si nacvičíme pásmo lidových básní. Potom jsme začali zkoušet a některé z nás docela bavilo, až nastal ten den, kdy

jsme měli vystupovat v obecní hospodě. Měli jsme velkou trému, ale nakonec jsme to zvládli a dobře to dopadlo. Potom nás čekala sladká odměna.

Filip Šindelka, 4. třída

Návštěva hlavní pošty v Brně

V pátek 12. 3. jsme navštívili poštu u vlakového nádraží v Brně. Po příchodu nás uvítal pán, který nás po celé poště provázel.

Zavedl nás k velikému třídícímu stroji. Tento stroj japonské výroby třídí veškeré druhy a velikosti obálek, pohledy a korespondenční listky. Veškeré obálky jsou tříděny zvlášť a musí být orazítkovány ručně, vše ostatní orazítkuje tento stroj.

Potom jsme přešli do vedlejší místnosti. Tady nám byl předveden přístroj, který třídil dopisy podle poštovního směrovacího čísla.

Poté jsme sešli do přízemí, kde se třídí balíky na cenné a méně cenné. Byl nám taky ukázán a předveden stroj, kterým se rychle svazují balíky a pytle s dopisy.

Návštěva na poště mě zaujala. Teď už vím, co se děje s dopisem, který posílám své kamarádce.

Martina Kalová, 5. třída

Druhý debujárský den

V únoru se již po velkém loňském úspěchu konal druhý debujárský den. Debujáři našeho klubu, který nese nový název Archimedes, se opět předvedli se svými novými pokusy z oblasti fyziky, chemie a přírodovědy. Mnozí z vás, kteří jste se přišli podívat nebo jste shlédli záznam v kabelové televizi, jste si jistě všimli, že nám přibyl noví členové. Ano, o práci v klubu je velký zájem, ale ne každý vytrvá. Také bychom rádi přivítali ještě jednoho „zapáleného“ vedoucího.

Činností máme mnoho: např. vysílání v ČT, Dny muzeí v Praze v dubnu, opět akce Hrad patří dětem, finále mezinárodní soutěže „Nevyhazuj, z toho by mohlo . . .“, nová celostátní soutěž pro kluby „Hydro '99“, zájezd do Belgie a velmi zajímavé celosvětové setkání debujárů v MEXIKU!

Navštívili jsme a seznámili jsme se s činností bílovické čistíčky odpadních vod, domluvenou máme návštěvu v rozhlase.

Scházíme se jednou týdně ve středu v naší nové klubovně vedle školních dílen.

M. Kříčková, vedoucí klubu Archimedes

Debujáři v televizi

V neděli 14. 2. 1999 vystupoval náš klub malých debujárů v pořadu ŽI-RA-FA na ČT 1. Jelo nás 5: Markéta Svobodová, Adam Kříčka, Lukáš Kudláček, Ondra Pečenka a paní učitelka Kříčková. Do Prahy jsme odjeli už v sobotu, protože jsme museli být v televizním studiu na zkoušce.

Měli jsme možnost vidět na vlastní oči, jak to vypadá ve studiu na Kavčích horách. Je to vlastně velikánská hala plná různých světél, káblů a kamer. To, co vidíme na obrazovce, je jen jeho malá část, kterou upravili pomocí kulis. Byla také legrace, např. když moderátoři nesli plyšovou žirafu a upadla jí hlava.

Naše vystoupení se nám podařilo. Každý z nás předvedl jeden pokus z oblasti statické elektřiny. Měli jsme na sobě trička s nápisem: ARCHIMEDES - Klub malých debujárů Bílovice nad Svitavou. V sobotu nás odváželi na ubytovnu až v 19.30 hodin.

V neděli jsme strávili na Kavčích horách celé dopoledne. Zúčastnili jsme se rozhovoru s herečkou Janou Paulovou a zazpívali jsme si s Jitkou Molavcovou. Po skončení vysílání nás auto České televize opět odvezlo tentokrát na Florenc k autobusu a my jsme se plní zážitků vraceli domů.

Lukáš Kudláček, 3. třída ZŠ Bílovice nad Svitavou

Jak jsme vyráběli závěsy z pytloviny v pracovním vyučování

Nejdřív jsme potřebovali šest dlouhých tyčí a pak jsme si sehnali malinká dřevíčka a také jsme si vzali hřebíky a ještě pytlovinu. Pak jsme v té pytlovině provlékali dřívka a potom jsme vzali velká dřeva a přitloukali jsme je k pytlovinám. Pracovali jsme ve třech skupinách. Nakonec jsme šli já a taťka a přidělali jsme to ve třídě na zeď.

Všem se nám ta práce líbila a zlepšili jsme si třídu.

Honzík Bednařík, 2. A

Z minulosti Bílovic a Řícmanic

Paní učitelka nám vyprávěla o návštěvě učitelů ve škole v Obříství. Tam se děti učí jiným způsobem než my. Chtěli jsme to také zkusit. Právě jsme dokončovali učivo o našem nejbližším okolí a tak jsme se rozhodli, že budeme hledat v minulosti našich vesnic. Prvně jsme sháněli materiál. Našli jsme jej v některých rodinách. Sehnali jsme staré knihy o Bílovicích a hodně fotografií.

Pak jsme se rozdělili do několika skupin. V jedné skupině bylo přibližně pět žáků. Jedna skupina vypracovávala informace o škole. Jiná skupina vyhledávala pověsti o Bílovicích, další žáci k nim kreslili obrázky. Někteří žáci zjišťovali pobyt básníků a skladatelů v Bílovicích. Jiní žáci vybírali vyprávění o hodech, o bílovic-kém kroji. Podařilo se nám namalovat i obrázky těchto krojů. Děti z Řícmanic si donesené fotografie nalepily na velké papíry. Ostatní fotografie jsme také připevnili na velké papíry. Udělali jsme pak malou výstavku v hale školy.

Všichni jsme byli hodně zaměstnaní. Vzalo nám to moc času. Ale práce se podařila a měli jsme z ní velkou radost.

Zpracovali žáci 3. třídy a zapsala Monika Kousalíková

Zkamenělé moře

Se třídou jsme byli na exkurzi v brněnském dětském muzeu, byla tam připravena výstava s názvem ZKAMENĚLÉ MOŘE.

Exkurze se skládala ze tří částí. První část jsme strávili v tzv. dílně, kde jsme si mohli vyrobit různé rybky. Po práci nás paní průvodkyně přivítala v přednáškovém sále a pustila nám video, kde byla natočena naleziště zkamenělých živočichů na Moravě. Na závěr exkurze jsme se všichni přemístili do velkého, modře nazdobeného sálu, kde byly vystaveny jednotlivé exponáty. Viděli jsme například mapu jak dříve vypadaly kontinenty, mapa nalezišť zkamenělin na Moravě, akvárium s rybkami, namalované obrazy vyhynulých a žijících ryb, vycpané různé druhy žraloků, obrovskou uměle vymodelovanou čelist pravěkého žraloka, sbírku různých mušlí a schráněk mořských živočichů. Tato exkurze se mi moc líbila.

Tereza Nešporová, 5. třída

Výlet do Brna. Křivá věž

Jednou jeden radní na radnici nechal přivolat dobrého a šikovného stavitele.

Ten uměl postavit, na co si jen pomyslel. A tak chtěl radní, aby ozdobil radnici. A tak se stalo. Radnice byla ozdobená věžičkami. Věžičky byly tak krásné, že ten stavitel si myslel, že bude moc a moc bohatý. Ale koňšelé mu nic nedali. Stavitel se rozčílil. Byl moudrý a tak věžičky nezničil, ale jednu pokrřivil. A tak vznikla tato pověst.

Nicole Kovářová, 2. B

Prohlídka Brna

Jeli jsme na prohlídku Brna. Všichni jsme se moc těšili. Když jsme vystoupili z vlaku, mřfili jsme za paní průvodkyni, která na nás čekala. Prvně jsme šli na Biskupský dvůr, kde byla kašna, bohyně úrady s rohem hojnosti. Potom jsme šli na Zelný trh, kde byla kašna Parnas. Na kašně Parnas byl Herkules a tříhlavý pes Gerberos.

T. Sylvestrová, 2. B

Cvičení v přírodě

V pátek 26. března šla naše celá třída na cvičení v přírodě. První hodinu jsme byli ve třídě a opakovali jsme si dopravní výchovu. V 9 hodin jsme vyrazili do lesa. Nejdřív jsme se vydali ke studánce a potom dál až ke Smrtelce, kde byla svačina. Když skončila přestávka, šli jsme dál. Celá třída došla skoro až k myslivně. Tam jsme si udělali závod v běhu - první byl Tomáš Locker. Po běhu jsme se vydali na cestu zpět. Na palouku u Smrtelky jsme si opět odpočinuli a zahráli si vybíjenou, potom i fotbal. Po kopané jsme se vraceli do školy.

Tereza Skládanková, 4. třída

Jaký bych byl já učitel?

Je velmi těžké hodnotit učitele, nejen jeho práci, ale také vztah k předmětu, který učí a především vztah k žákům.

Myslím, že učitel by měl být klidný a vyrovnaný, aby se nenechal vyvést z míry a aby se nerozčíloval, i když vím, že je to velmi těžké. My žáci, hlavně někteří, dokážeme zvednout tlak i velkému „klidasovi“. Na druhé straně, kdybych byl učitel, snažil bych se pochopit, že žák to tak někdy nemyslí, nebo že prostě nechápe či nerozumí. Naopak bych nesnel provokace a drzosti. Nevím přesně jak bych jim zabránil nebo jak bych je trestal, ale snažil bych se získat autoritu. Další z důležitých vlastností učitele je trpělivost, opakování mnohé učební látky často do nekonečna. Učitel už všechno zná a je mu to jasné, ale žák se teprve všechno učí. Je to velmi náročné najít správná slova a srozumitelně učivo vysvětlit. Ne každý učitel má tyto schopnosti a pak často dochází k nedorozumění.

Nevím, jestli bych zvládl toto těžké a náročné povolání vykonávat.

Honza Kozák, 9. třída

Výlet do Brna

Pověst u Svatojáka

Měla bys válka. Jeden fran-
couzský generál Brno na
válku dobře připravil a
ozbrojil. Sundal doškové stře-
chy, prosože rychle hoří a
vše udělal co nejlíp. V Brně
napočítal 1400 lidí, kteří
uměli zacházet se zbraně-
mi. 28000 vojáků Švédů si my-
slelo, že za dva nebo tři dny
ovládnou Brno. Už se bo-
jovalo tři měsíce a Brno po

malu prohrávalo. Švédů se ura-
dili, že když nedobijí Brno
do pravého poledne, tak odsá-
hnou. To však slyšel pekař a
doběhl do Brna podzemními
chodbami. Brno prožívalo stra-
šidelné chvíle a všichni na hrabách
skákali. Švédů a Brno prohra-
valo. Ale pekař přiběhl ke kos-
selníkovi a řekl, ať začne
zvonit dříve, koselník za-
čal zvonit poledne a Švédů
neměli hodinky a uradili se,
že v pravé poledne odsáhnou.
Tak odsáhli a Brno vyhrála
jiří Rešek 2.B.

ODVAHA

Odvaha je to, co potřebuje každý z nás každý den. Třeba jen abychom vstali z postele nebo třeba abychom doma přiznali špatnou známku, i když víme, že z toho budou rodiče nešťastní. Odvahu také potřebujeme, abychom dokázali přiznat svoji chybu a také, když něco provedeme, abychom se dokázali přiznat a omluvit. Někteří lidé potřebují odvahu, aby překonali strach z něčeho hrozného, druzí - třeba aby podstoupili těžký zákrok třeba transplantace srdce. Jiní aby řekli svůj názor.

Já jsem potřebovala odvahu už mockrát, popsala bych hodně stránek, kdybych musela napsat vše, ale vybrala jsem si to nejdůležitější v mém životě a to jsou moje operace. Nebudu tu všechny vypisovat, protože je jich mnoho, ale řeknu k tomu jedinou větu. Čím je člověk starší, tím má větší strach, a proto potřebuje více a více odvahy.

Lenka Fazorová, 9. třída

KULTURA

O Matalovi po skončení jeho posmrtné výstavy v Domě umění v Brně od 18. 12. 1998 — 28. 2. 1999

Byla jsem požádána, abych napsala pár slov o malíři Bohumíru Matalovi, o kterém se (kromě pár zájemců o umění) v naší obci moc neví, i když tu žil 30 roků. Nepíše se mi lehce, bylo napsáno mnoho nadšených článků o talentovaném malíři s láskou a obdivem a také oproti mně vládli profesionálním perem. Kromě toho pro mne nebyl jen velkým malířem, ale také manželem a otcem našich dětí.

Narodil se 13. 1. 1922 v Brně. Po smrti otce v třinácti letech si ho k sobě vzali dědeček s babičkou, aby ulehčili jeho matce, která se sama starala o další čtyři malé děti. Tak žil Mirek jak mu říkali, v Židenicích Pod vinohrady u Valců, společně se dvěma vzdělanými strýci. I když prý kreslil už jako malý kluk, tady se poprvé setkal s malováním u vzdáleného příbuzného. A byl chycen. V patnácti letech namaloval zdařilý portrét svého dědečka, kterému se na konci svého života podobal. Po základní škole prošel několika učebními poměry, ale nakonec zvítězilo jeho malířské nadání a on přišel na VŠUŘ v r. 1938. To mu bylo skoro sedmnáct. Také byl nadšeným cyklistou a jezdil závodně za klub B+B. Často přišel se smetenými lokty a se zadřeným pískem pod kůží na zádech. Ale času už tolik nebylo, vyučování jsme měli denně do 6 večer, kromě pondělí, navíc někdy úkoly. A pak mne často doprovázel kolem vody do Břlovic. Byla z toho po dvou letech kamarádství velká láska, závodění nechal. Ale vášeň k jeho bicyklu, jak mu říkal, zůstala. I já jsem jezdila na závodním kole, které mi opatroval. Nejčastěji jsme dělali výlety se spolužáky na kolech do Šárky u Tišnova. Kolu zůstal věrný, jak o tom svědčí později velký cyklus – CYKLISTÉ. Maloval i svoje rozebrané kolo, u kterého dovedl hodiny sedět a pečlivě ho čistit.

Ve škole se brzy ukázal jeho výjimečný talent a táhl speciálku, jak se mezi námi říkalo. On dělal malířskou já keramickou. Abychom byli více spolu vystupovala jsem z vlaku v Židenicích, kde na mne čekal a šli jsme pěšky až na Husovu do školy, která tehdy byla v Um.prům.muzeu, pod střechou. Byla to krásná doba s na-

dšenými diskuzemi o umění. Měli jsme hodně práce, výborné kantory. Ale v polední dvouhodinové přestávce jsme atelier proměnili na pingponkovou halu a stejně nadšeně pořádali turnaje. Na jaře jsme ale raději přes poledne sedávali na Špilberku.

Po mém absolvování školy v r. 1941 jsme se vzali a v prosinci se nám narodil Petr. Mirek ještě dodělával školu a vím, že se naši spolužáci usnesli v obdivu nad Picassem, aby se náš syn jmenoval Pablo. Mirek po škole nastoupil v Praze u kresleného filmu. Ale dlouho tam nepobyl. Já jsem tehdy byla zaměstnána jako keramička v Bučovicích. Bylo to jako blesk z čistého nebe, když mi přišel dopis z Německa. Podle Mirkova vysvětlení jednou večer pro něho přišli, směl si vzít jen to nejnnutnější a odvezli ho i s jinými do tábora Lohbruck u Breslau. Bylo to koncem října 1942. On byl ročník 1922, tehdy se říkalo obětovaný. Ani pár slov nemohl předem poslat domů.

Pracoval tam v řetězárně, byla to továrna na pásy k tankům. Jednotlivé kusy vážily 30 kg a on je kalil. To vše za nejtvrdějších podmínek s minimálním jídlem. Posílala jsem mu co bylo možné. Sami jsme měli pouze to, co bylo na lístky. Hlavně stál o chleba. Jezdila jsem pro něj v létě v zimě do Hostěnic na kole s kamarádkou. Tamější pekař nám ho za příplatek a za polovinu lístků nachával. Za celé 3 roky v Německu byl doma jen dvakrát. Ale na práci si příliš nestěžoval. Bolestné bylo odloučení od nás. Strašně se mu stýskalo. Ale třikrát týdně chodily dopisy vždycky s přiloženou kresbou. Krásné poeticko surrealistické vidiny na obyčejném papíře měkkou tužkou. Byla v nich touha po domově (dítě s praporkem, něžné postavy žen jako ve snu, podivné scény a vize). Po těžké práci večer se utíkal do svého vysněného světa, který mu pomáhal přežít. Také mi psal básně.

Bylo to jednoho únorového dne 1945, právě jsem vynášela popel, sněhu bylo po kolena, někdo na mne zavolal - otočím se a on Mirek. Vypadl mi popelník. Přicházel po cestě unavený, ale šťastně se usmíval: „Konečně jsem tady. Jdu pěšky z Breslauchies (Wrocław), tam je peklo, bombardovalo se, všichni utíkají. Byla to strašná cesta až k našim hranicím. Kolem silnic plno zmrzlých, kterým nestačily síly na dojití. Až naši železničáři nás naložili do vlaku a zadarmo dopravili do Brna“. – Vážil 50 kg. Tehdy jsme nevěděli, že měl i podlomené zdraví. Jak se trochu zotavil začal malovat. Byla to tvůrčí exploze. Nahromaděná tvůrčí síla vybuchla a on maloval a maloval. Opustil svět snů a začal malovat svět kolem sebe: šicí stroj, syna Petra, kolo, Hokynářku, slavné Zahradnictví tety Marie (ono opravdu existovalo v Židenicích). Okouzlen Chiricem, večer s Chiricem, Nádraží v Židenicích, Stříhali do hola malého chlapečka. (Tak vznikla Kainarova stejnojmenná báseň). Pak přišel rok 1946, vystavoval v Paříži s jinými mladými čl. výtvarníky. Obrazy a sochy pro výstavu vybíral Paul Eluard a Josef Šíma. Mladý Matal zaujal tehdy G. Bragua tak, že ho pozval k sobě do atelieru. Byl to velký úspěch.

Brzy na to přišlo seznámení s básníkem Ivanem Blatným, Josefem Kainarem, Jirím Kolářem, chalupeckým, Mikulášem a dalšími. Záhy se stal nejmladším členem skupiny 42. Byly to s nimi dny jiskřivého ducha Kainarova a jemného taktického a vtipného Ivana Blatného. Chodili k nám často a rádi.

Hlavně Kainar. Pak přišel rok 1948. To jsme se jednou večer velice pohádali o politiku a ve zlém se rozešli. Kainar tehdy odešel pěšky do Brna o půlnoci.

A Mirek maloval dál. Zátíší s mrtvým ptákem, Sochařka, Autoportret atd. Později cyklus Člověk ve městě město v člověku. Velký obraz Deštníkář, Neonovou abecedu, Stroje, Transportéry. V roce 1949 si najal atelier s Jánusem Kubíčkem v Brně, ale maloval i doma. Tam vznikl velký obraz „Válka“ (galerie Špilberk). Začala nová etapa malování i našeho života. Mirek si pronajal atelier na České. Tam začalo chodit mnoho návštěv a obdivovatelů. V té době se velmi spřátelil se sochařem Makovským, ke kterému chodil pravidelně jedenkrát týdně do atelieru.

V roce 1952 se nám narodil druhý syn Dan, kluk divoký, ale s výtvarným nadáním a absolutním sluchem. Dnes žije bohužel daleko za mořem. Ale je úspěšný.

Mirek vyměnil malý atelier za velký na téže chodbě. Tento se stal místem schůzek s mnoha významnými umělci, lékaři, architekty, ale i našimi bývalými spolužáky, se kterými se stýkám dodnes. Mirek byl výtečným společníkem, s úžasnými znalostmi výtvarného umění, hudby a byl báječným vypravěčem. Jen jsem litovala našich večerů, když šly děti spát a my jsme vedli debaty o umění a nebo jsme kreslili. Ze strašných zážitků byl jeden v roce 1947. Přišla jsem do atelieru, Mirek ležel ve strašných bolestech na pohovce neschopen jakéhokoliv pohybu, zelené skvrny v obličejí. Běžela jsem pro lékařku do prvního patra. Ta okamžitě se mnou šla. Když ho uviděla, sjela si pro injekci, zavolala sanitku a odnesli Mirka dolů a jeli jsme do nemocnice za Lužánky. Dr. Sázavský mi řekl „Musíme okamžitě operovat, přivezla jste ho v poslední chvíli“. Byl to perforovaný žlučník.

Náš soukromý život byl dobrý, i když jsme byli chudí. To snad byla naše nejlepší doba, když jsme celá rodina jezdili na kolech, nejvíce do Jedovnic k rybníku a vařili si na ohničku v kotlíku. Ne tak šťastný byl život co se týče postojů tehdejšího MNV v Bílovicích. Pro ně byl Matal nepřítelem, pro svůj postoj ke komunistickému režimu. Když se Petr přihlásil na střední školu, zavolal si mne ředitel školy a řekl mi, že Petr na studii jít nemůže. Na moji otázku proč mi řekl: „Otec nebyl volit“. A bylo to. Celá naše rodina odnášela náš postoj k režimu. Mirek nesměl vystavovat doma a hlavně v zahraničí. Samozřejmě se to odrazilo na naši životní úroveň. Z doslovné bídy po krachu koruny v r. 1953 nám pomohla objednávka výzdoby modlitebny čsl. církve Husitské v Ivanovicích na Hané. Členkou jsem od dětských let podnes.

Když Dan povyrosl, mohla jsem se věnovat keramice. Začala naše společná práce. Mohla jsem provádět v keramice několik velkých mozaik, které Mirek navrhl. Podílela jsem se i na barvách a pomáhala jsem i se sgrafity, když bylo potřeba. Zdálo se že je to šťastná doba práce i rodiny. Ale bylo rozhodnuto jinak a vše pro mně skončilo po 30 letech. společného života. Není lehké žít s umělcem. Ale byl to plný život a rozhodně jsem se v něm nenudila ani minutu.

S politováním dodávám, že se nenašel nikdo, kdo by udělal aspoň malou fotoreportáž pro místní archiv, (i když se marně o to snažila paní Jitka Cívková) z tak významné kulturní události, jakou byla poslední výstava, která byla pro velký zájem dvakrát prodloužena a navštívilo ji přes 9000 zájemců.

Božena Matalová

O kovářích v Bílovicích

Patně žádné jiné řemeslo nabylo v minulosti na vesnici tak důležité jako kovářina. Před vznikem průmyslové výroby kovář zabezpečoval prakticky celý sortiment železných výrobků od hřebíků a rozličných kování přes výrobu a opravy zemědělského nářadí až po předměty ozdobné. Jako podkovář byl vyhledávaným rádcem při kupování koní a při jejich léčení a se svými kleštěmi byl často také poslední instancí při léčení bolavých zubů sousedů. Rovněž manželky kovářů se často věnovaly léčitelsví prostřednictvím bylin.

Nepochybně i v Bílovicích byl kovář již od nepaměti. První známá kovářna je zde však doložena až v 17. století na domě č. 62 (vedle prodejny zeleniny). Byl to půllán Tomáše Krále, který v roce 1655 zemřel a od jeho vdovy Evy jej za 110 zlatých koupil v roce 1658 kovář Šimek Svoboda s manželkou Marinou. Kovařinu však provozoval patně pouze jako vedlejší činnost při sedlačení a jeho potomci, kteří na domě žili ještě další dvě století, se již kovářině nevěnovali. Kovářská dílna byla pak na domě č. 31 (bývalý Janákův hotel), kde kovářské řemeslo vykonával čtvrtlánk Jiří Blažík, uváděný v roce 1734. Po něm provozoval kovářství jeho syn Josef Blažík (nar. 1694, zemřel 1748). Další generace Blažíků již v řemesle nepokračovala, ale nastoupila kovářská rodina Olejníčků. Toto příjmení bylo již tehdy dost rozšířeno v Bílovicích i v okolních osadách a mnozí z jeho nositelů byli vyučení kováři. V Obřanech to byl kovář Matěj Olejníček, v Bílovicích kovář František Olejníček (1706-1793) s manželkou Marinou. Jeho kovářská dílna byla na dnešní Poděbradově ulici v čp. 41 – k domu patřila rovněž plocha nynějšího domu čp. 329. Kovářská dílna je zde poprvé uváděna k roku 1749.

S kladivem Karel Ondrůj (1896-1963), poslední bílovický kovář se svými tovaryši a otcem Karlem Ondrůjem před kovárnou v době kolem r. 1930.

Nevíme v jakém vztahu k Františku Olejníčkovi byli Jan Olejníček na čísle 48 (dnes proluka vedle cukrárny) uváděný v roce 1784 jako kovář a sedlák a Šimon Olejníček z domu čp. 38 (v místě železniční tratě, dnes zbořený) o kterém je zmínka jako o kováři v roce 1789. V žádném případě však v jejich domech kovářské dílny uváděny nejsou. Ale přesto byla v té době v Bílovicích ještě jedna kovárna. Byla na domě čp. 3 v Husově ulici a patřila Jakubu Giegerichovi. Zprávu o něm máme až v roce 1773, kdy zemřel a vdovu Kateřinu si vzal za manželku jeho tovaryš Václav Tešík, původem z Pardubic. Ten zemřel v roce 1797 a kovárna zde zanikla.

Pokračovala však dále kovárna v Poděbradově ulici čp. 41, kde ji po Františku Olejníčkovi převzal jeho syn, rovněž František (1748-1816). V roce 1781 se oženil s Barborou, dcerou čtvrtlánika Matěje Svobody z čp. 21. Měli spolu jedenáct dětí a všem byl za kmotra bílovický mlynář Václav Kunst s manželkou Klárou. Františku Olejníčkovi však stará kovárna na čp. 41 již nevyhovovala a postavil si na nedalekém volném prostranství, kde doposud stála jen stará stodola, nový dům i s kovárnou. Bylo to v roce 1791 a dům obdržel čp. 69, které má doposud. Tehdy stál tento dům uprostřed malé návsi, teprve stavbou trati byla jeho východní část přitisknuta k železničnímu náspu. Z Františkových dětí se dožila dospělosti pouze dcera Magdalena, která se v r. 1807 provdala za kováře Matouše Klodnara (1781-1826) z Hartmanic na Chrudimsku. Manželství však netrvalo dlouho - Magdalena zemřela již v r. 1810 na tuberkulózu a ještě v dětském věku zemřely i obě děti, které měla s Matoušem Klodnarem.

Matouš Klodnar na kovárně zůstal a oženil se podruhé s Barborou Havláskovou z Řícmanic - měli spolu šest dětí. Když v roce 1826 zemřel bylo Barboře 42 let a s pět dosud žijícími dětmi se provdala za kováře Jakuba Svobodu z Koválovic, který se ujal řemesla v bílovické kovárně. Je až neuvěřitelné jak během poměrně krátké doby bílovická kovárna přecházela z ruky do ruky. Navíc již v roce 1830 Barbora rovněž zemřela a její děti, z nichž nejstaršímu Františku Klodnarovi bylo 17 let, zůstaly úplnými sirotky. Nepodařilo se mi zjistit, kdo se stal jejich poručníkem než dosáhli dospělosti. Jejich vlastnická práva na kovárnu však zůstala zachována. Kovárnu si pronajal kovář Křištof Olbrich a bydlel v ní až do roku 1836. V následujícím roce se František Klodnar oženil s Anežkou Kartousovou z čp. 61 (dnes prodejna zeleniny) a převzal vedení kovárny i starost o mladší sourozence (žili ještě Kateřina, Mariana a nejmladší Josef). O dva roky později při velkém požáru kovárna vyhořela a František Klodnar ji postavil znovu, když od pozorického panství získal na stavbu půjčku 40 zlatých.

František Klodnar a Anežka měli deset dětí, ale jenom polovina z nich se dožila dospělosti. Kovárna však zřejmě prosperovala dobře, v roce 1834 je zde uváděn tovaryš Karel Blažík a dokonce služka Vincencie Jahodová. Ale bílovickým kovářům zřejmě nebylo souzeno dlouhé žití. František Klodnar zemřel v roce 1856 (bylo mu 44 let) a Anežka zůstala s pěti nedospělými dětmi na kovárně sama. Dílnu opět pronajímala - 1857 je na ní uváděn kovář František Dřevo, v roce 1859 Bernard Zimmermann ze Soběšic.

Ale již koncem roku 1859 se Anežčina nejstarší dcera Mariana (1837-1899) provdala za kováře Jana Ondru z Blišic u Kyjova a Anežka Klodnarová mladým manželům písemnou smlouvou postoupila vlastnické právo na dům i kovárnu. V nejstarších dokumentech je všude používáno příjmení Ondra, teprve později se vžilo pojmenování Ondrůj. Také Jan Ondrůj (1837-1874) zemřel již ve svých 37 letech a zanechal po sobě dva syny - jedenáctiletého Františka a devítiletého Karla. Matka

Anežka se znovu provdala za kováře Mikuláše Sýkoru z Podolí. Manželství se však navyvedlo - Mikuláš až příliš holdoval alkoholu a v roce 1886 se upil k smrti (bylo mu 35 let). Práci v kovárně převzal mladší Anežčin syn Karel Ondrůj (1865-1939), který se v r. 1889 oženil s Františkou Žďárovou z Malhostovic. Měli spolu osm dětí, z nichž byl však pouze jeden chlapec - Karel. Nejstarší Aloisie se provdala 1922 za Františka Kocmana, z dvojčat Josefy a Marie přežila Marie, která se provdala za Richarda Menšíka v roce 1912. Jenovéfa si vzala v roce 1918 Vavřince Křipače. Apolonie v r. 1919 Viléma Mikulu a Františka v r. 1922 Františka Olejníčka. Nejmladší Antonie zůstala neprovdána.

I když byla Ondrůjova rodina početná našlo se ještě místo i pro nájemníky. Na přelomu století bydlel v kovárně v nájmu slevač František Koudelka, který se do Bílovic přizpůsobil z Kotvrdovic (vzal si Antonii Kartousovou). V roce 1896 se jim zde narodil syn František, pozdější významný akademický malíř a sochař. Po Karlu Ondrůjovi převzal kovárnu jeho syn, rovněž Karel (1896-1963). Oženil se v roce 1927 se Štěpánkou Šanderovou z Lipůvky a kovářské řemeslo vykonával až do své smrti. Byl posledním činným bílovickým kovářem. I když se z jeho dvou synů mladší Karel rovněž vyučil kovářem, dílna v domě čp. 69 byla zrušena.

Z archivních materiálů je známo ještě několik kovářů, kteří se v Bílovicích koncem minulého století vyskytovali, ale byli vesměs zaměstnání v brněnských továrnách. Tak např. kolem r. 1868 je uváděn kovář Jan Moser, syn kováře Josefa Mosera ze Křtin. Jan Moser se do Bílovic přizpůsobil do rodiny Antonína Kocmana z č. 53 (dům byl později zbořen), když si vzal jeho dceru Františku. V 80. letech jsou jako kováři uváděni rovněž Tomáš Zavadil na čp. 60 a Bernard Kalod. Do Bílovic se také někdy před rokem 1879 přizpůsobil z Prštného kovář Josef Kozel - vzal si dceru Františka Svobody Marii a bydleli na domě č. 80.

Alois Kala ve své publikaci o Bílovicích uvádí na bílovické kovárně v letech 1830 a 1836 kováře Josefa Grimma. Josef Grimm byl sice kovářem, ale na bílovické kovárně nepracoval. Přizpůsobil se do Bílovic v roce 1806 na čtvrtlán Jakuba Dohnala čp. 68 na kterém sedlačil. S manželkou Terezií měli jedinou dceru Františku, která se v r. 1831 provdala za pozdějšího bílovického starostu Vavřince Taranzu. Po odchodu na výměnek si Josef Grimm zakoupil chalupu v Husově ulici čp. 13, kde v roce 1866 zemřel při epidemii cholery - bylo mu tehdy 84 let.

PhDr. Vladimír Ondruš

Vzpomínky legionáře

Dne 28. října 1998 uplynulo 80 let od vyhlášení samostatnosti Československa. Pro český národ to byl významný zlom znovunabytí svobody po 300 letech. Svoboda však nám „nespadla do klína“ sama. Po zhruba 120 letech průběhu národního obrození byl vývoj ukončen ozbrojeným vystoupením českých vojáků v čs. legiích na straně Dohody proti Rakousko-Uhersku a Německu v I. světové válce.

V dnešní uspěchané době tyto věci nikoho nezajímají. Ale pro paměť příštích generací by neměla zapadnout skutečnost, že v Bílovicích žilo po r. 1918 39 účastníků I. odboje, převážně ruských, ale také italských a francouzských legionářů a necelá desítka příslušníků tzv. „italské“ domobrany. Tito vojáci, (domobrana) demobilizovaní po 11. listopadu 1918 (kapitulace Rakousko-Uherska), měli nejbližší domů z italské fronty a ihned se dobrovolně přihlásili, aby pomohli mladé republice

v bojích proti Maďarům na Slovensku. (Maďarsko se nechtělo zřít Slovenska a bojovalo o ně s Československem až do uzavření Trianonské dohody v létě 1919). Všem těmto účastníkům I. odboje by mělo patřit uznání všech občanů Bílovic nad Svitavou.

Největší počet byl ruských legionářů, kteří vedli boje na Sibiři až do července 1919. Pro ty čtenáře, které tato otázka podrobněji zajímá, jsem se snažil vybrat ze vzpomínek svého otce Františka Ševčíka některé události, které mají uvést na pravou míru některé zamlčované nebo zkreslené pohledy na I. odboj, zejména v padesátých letech tohoto století.

I.

Carské Rusko bylo v r. 1914 v době vypuknutí I. světové války zemí se zaostalým politickým zřízením. Neproběhl v něm proces ustavení parlamentní demokracie jako v ostatních evropských zemích. Široké masy obyvatelstva byly zbídačelé a negratné a tím politicky neuvědomělé.

Absolutisticky vládl car a carská „DUMA“ ze šlechticů a bohatých obchodníků.

Země na tom nebyla hospodářsky nejhůře, ale technická výzbroj armády byla zaostalá za ostatní Evropou. Co do množství byl zbraní dostatek. Rusové měli výborně vycvičené jízdní kozáky a dělostřelce. Vyššími veliteli nebyli odborníci na strategii, nýbrž protekční šlechtici a boháči. Car Mikuláš II. měl za manželku sestru německého císaře Viléma II. A tak po vyhlášení války mezi Německem a Ruskem „válčil“ bratr se setrou. Náčelníkem ruského generálního štábu byl bývalý německý generál Stürmer, který však používal ruské jméno Suchomlynov, aby na sebe neupozorňoval, že není Rus. Tak se stávalo, že na frontu chodily dělostřelcům náboje, naplněné moukou místo střelným prachem a podobné „kousky“ sabotáže.

II.

V roce 1915 zahájili Rusové ofenzivu na jižním křídle v Karpatech a dostali se až na Podkarpatskou Rus. Pak ale zase ustupovali před maďarskými vojsky. V témže roce 1915 také zahájili velkou ofenzivu ve východním Prusku (dnešní Kalinin-gradská oblast a sev.-východní Polsko). Po počátečních úspěších je ale německé divize obklíčily a připravily jim katastrofální porážku u TANNENBERGRE.

V roce 1916 byla nově zahájena (tentokrát ve středním úseku fronty v Haliči — dnešní západní Ukrajina kolem Lvova) BRUSILOVOVA ofenziva, velká a úspěšná. Rusové zde dobyli velké území, stovky vesnic a do zajetí padly desetitisíce rakousko-uherských zajatců, mezi nimi tisíce Čechů. U jedné z těchto vesnic, jménem OLIKA přiskočili k zákopu dva kozáci s kulometem a zakřičeli: „RUKY VERCH“! (ruce vzhůru). A tak všichni včetně Františka Ševčíka položili pušky a vylézali jeden po druhém ze zákopu. Tím pro ně skončilo účinkování v rakousko-uherské armádě. Nechtěli do zajetí, ale museli.

V rakousko-uherské armádě nebylo dostatek jídla. Mužstvo bylo namáháno pochody, výevikem, ústupy v místních bojích a tomu neodpovídal přísun potravy. Byla však uplatňována tvrdá vojenská kázeň. Za sebemenší přestupky (např. sněžení konzervy „železné rezervy“ hladovým vojákem) byly uplatňovány tvrdé tresty. Voják byl uvázan ke stromu rukama dozadu tak vysoko, aby nohy nedosáhly na zem a to po dobu 2-4 hodin, až upadl i do bezvědomí.

Za to většina Čechů (mužstva) císaře Františka Josefa I. nenáviděla a říkala mu „FRANTA PROCHÁZKA“.

V ruském zajetí tedy o „císaře pána neplakali“. Naopak v ruském zajetí dostali najíst obyčejných jídel (fazole, kroupy, luštěniny aj.), o nichž se jim dříve ani nezdálo. Zajatci byli postupně přemísťováni do zajateckých táborů kolem Kyjeva. Zde po 10-ti týdnech pobytu vstoupil zajatec Fr. Ševčík do čs. legií na Rusi.

III.

Mezitím se v Rusku začaly tvořit čs. legie. Jádrem byla od srpna 1914 tzv. Česká družina, utvořená z Čechů, bydlících před válkou v Rusku. Tito zprvu sloužili jako „ROZVĚDČÍCI“ u jednotlivých ruských pluků. Osvědčili se a počet sílil. V roce 1915 bylo povoleno založit 1. pluk a 1916 (po Brusilově ofenzivě) 2. pluk a 3. pluk tj. I. čs. brigáda. V zimě 1916-1917 prodělali noví legionáři základní ruský výcvik a Fr. Ševčík se stal svobodníkem.

Obyčejnému člověku je těžko pochopit, proč ruské velení nevyužilo obrovského úspěchu Brusilovovy ofenzivy k dalšímu postupu na haličské frontě ve zbytku léta 1916. Buď bylo neschopné anebo ještě pravděpodobněji „prolezlé“ germanofily a Němci, že výsledků nechtělo využít, aby svým soukmenovcům neublížili. Fronta se opět zastavila.

V únoru 1917 vypukla v Rusku sociálně demokratická revoluce, vedená Kerenským, sesadila cara a rozpustila carskou dumu (sněm). Zdálo se, že se nepořádky zlepší. Zaktivizovaly se některé občanské vrstvy. Ale bohužel ruská armáda byla dosavadním vývojem na frontách za 3 roky bojů bez viditelného výsledku v takovém stupni rozkladu, že se nezmohla na rozsáhlejší akci.

Zato v legiích Kerenského revoluce vzbudila silné naděje, že nastal konec nepochopení a potíží ze strany carských úřadů. To povzbudilo nadšení vojáků zvláště po schválení vytvoření I. čs. brigády. To posílilo sebevědomí vojáků a touhu svrhnout utlačovatelskou habsburskou dynastii. To vyústilo v oslňujícím vítězství čs. brigády u Zborova dne 2. 7. 1917.

IV.

Zborov je malé městečko asi 40 km jižně od Lvova. V jeho blízkosti zaujala pozice I. čs. brigáda, začleněná do 49. sboru ruské armády. Jejím úkolem bylo dobýt 2 nepřátelské linie za 4 hodiny. Češi to udělali úplně obráceně. Dobyli za 2 hodiny 4 linie. Jestliže podle rozkazu měli na 1 linii 2 hodiny, ve skutečnosti jim stačila na 1 linii 1 půlhodina.

Plán bitvy tedy splnili na 400%.

Bitvěvní linie byla přes 10 km dlouhá. Legionáři ukořistili 22 děl, mnoho kulometů, stovky pušek a střeliva a četné zajatce. Ztráty činily 187 padlých, přes 400 raněných legionářů.

Význam bitvy byl obrovský. Svět se dozvěděl, že Češi bojují za svoji samostatnost na straně Dohody. Zpráva o vítězství se za několik dnů rozšířila i do zajateckých táborů. Stovky zajatých Čechů se dobrovolně hlásily do legií. Bohužel ani za Kerenského nevyužilo ruské velení tohoto úspěchu k dalšímu tlaku na nepřítele.

Vrátím se k účasti Fr. Ševčíka, který měl v deštivé noci před bitvou průzkumnou službu a spolu s dalšími skupinkami stříhali ostatné dráty před rakouskými zákopy, aby umožnili hladší průnik při zítřejším útoku. Službu konal od 10 hod. večer

do 5 hod. ráno. Promoklý se asi 3 hodiny vyspal a nechal se před devátou hodinou vzbudit na hlavní útok. Češi se plížili neslyšně od 9.30 hod., kdy útok začal. Když se dostali k první linii na znamení vskočili s namířnými puškami a bodáky do zákopů a zjistili, že vyrušili německé dělostřelce od oběda. (Ti měli ve 12 hodin začít bubnovou palbu do ruských linií). Podle špiček na helmách (PIKELHAUBEN) poznali, že jde o říšské Němce a vykřikli „HÄNDE HOCH“! (ruce vzhůru). Užaslí Němci volali: WAS IST DENN LOOS? (co se děje). Po okamžiku pátrání poznali o koho jde, řekli: „AH, DAS SIND DIE ROTWEISSEN“! (a to jsou ti červenobílí), podle stužek na ruských furačkách (čepicích). Němci odevzdali ruční zbraně, buzu a dalekohled a naši je nechali gentlemansky doobědvat a pak je předali do zajetí. U zajaté posádky zbylo nyní ukořistěné dělo (1 z 22 celkem). Svobodník Ševčík znal své lidi a věděl, kteří sloužili v rakouské armádě u dělostřelců, ač nyní byli jako pěšáci. Rychle je shromáždil (6 mužů) a ti rychle obrátili dělo a se zbylou municí po Němcích pálili do maďarských opevněných pozic na úseku 1. pluku, kde bylo nejvíce ztrát legionářů - Maďaři bránili opevněnou vyvýšeninu, vybavenou těžkými kulomety.

Za tento čin byl Fr. Ševčík mimořádně vyznamenán stříbrným křížem II. třídy, určeným pouze pro důstojníky, ačkoli byl poddůstojník a náležel mu podle předpisů kříž bronzový.

O poměrech v ruské armádě svědčilo, že když Češi se plížili bez halasného „HURÁ“ a bylo slyšet málo palby, mysleli si ruští důstojníci, že Češi utíkají „ke svým“ zpět (k AUSTRIJCŮM) - Rakušanům. Teprve hlášení: „I. linie dobytá, II., III. a IV. linie dobytá!“ ruské velitele uklidnila.

Za 2 dny po bitvě při slavnostním nástupu čs. brigády velitel, 49. armádního sboru, staříčkový generál SELIBAČEV, se nastoupeným čs. jednotkám poklonil až po pás a provolal: „GEROJA VAM KLAŇAJUS“! (hrdinové, já se vám klaním). Pro úplnost dodávám, že z Bílovic bojoval u Zborova také pan Blahoslav (Beňa) Dohnal.

(Pokračování příště.)

Jaroslav Ševčík

Z ŽIVOTA ORGANIZACE

Jak to bylo v dětském táboře ČČK.

Loňský dětský tábor je nenávratně za námi, a blíží se tábor letošní.

Ten loňský se i přes počáteční problémy podařilo uskutečnit, a myslím ke spokojenosti všech, hlavně dětí. Děkuji všem, kteří se podíleli na přípravách, zejména paní Martě Žizlavské a všem vedoucím - pí. Jehličkové, p. Martinu Žizlavskému, a velký dík naší zdravotnici - paní Jebáčkové, která pečovala o naše marody. Vše bylo uvedeno v Bílovickém vysílání, za což díky panu Kieselovi, který přijel za námi do tábora a natočil pro rodiče a nejen pro ně, několik ukázek ze života v táboře.

Velké díky patří našim sponzorům, kteří svými příspěvky umožnili dětem výlety na hrad Bouzov, šermířské představení a návštěvu Javoříckých jeskyní, i sladké odměny za různé soutěže.

Současně děkujeme za věčné dary všem dalším sponzorům.

Využívám této příležitosti a zvu děti na letošní tábor, který se bude konat v Křižanově od 23. 7. do 3. 8. 1999. Maximální cena činí cca 3200,- Kč.

Těší se na vás tety vedoucí: Vladka Kapitánová, Iva Jehličková a Vladka Jebáčková.

Příhlášky přijímá V. Kapitánová, Jiráskova 464, Bílovice nad Svitavou, telefon: 45 22 75 81.

SPONZORSKÉ PŘÍSPĚVKY

fa RUDH Jaromír Toman	880,-	Sklenářství Tomáš	100,-
fa Magnetic Oldřich Müller	1000,-	Ludmila Skoupá	300,-
anonymní dárcé	140,-	Emil Šerák	1000,-
Dr. Gerychová	300,-	Šenk	100,-
Květoslava Hloušková	100,-	MUDr. Bártek	500,-
Stolařství Miloň Kutil	200,-	Bandoch - Zelenina	500,-
Stolařství Miroslav Trávník	300,-	Vlastimil Jebáček	500,-
OÚ Bílovice nad Svitavou	2000,-	paní Šenková	100,-
fa TRUCK Trade s. r. o.	5000,-	Pavla Doležalová	200,-
MUDr. Tomášová	300,-	G+B autodoprava	200,-
Kadeřnictví Lib. Babáčková	200,-	MUDr. Fajkus	1000,-
Autodoprava Homolka	200,-	převod z pokladny ČČK	1000,-
MOOD International	2000,-	Chaloupka u komína - Mazanec	500,-
MUDr. Hrbková	500,-	anonymní dárcé	200,-

CELKEM: 19 320,- Kč

Rekapitulace:

převedeno z loňského roku	450,60
za poukazy	91970,—
od sponzorů	19320,—
	111 740,60

Vydání za ubytování	96084,-
drobná vydání	10321,-
věcné poukazy	5000,-
	111 405,-

zůstatek: 335,60 Kč

Hasiči

V letošním roce to bude již 106 let, co nadučitel na zdejší škole, pan Josef Tepera, spolu s dalšími vzdělanými a pokrokovými lidmi, v naší obci založil v době C. K. Rakouska místní Sbor dobrovolných hasičů, který funguje dodnes.

Začátky spolkového života nebyly nijak snadné. Zbrojnice nebyla, bylo pouze skladiště v místech dnešní zbrojnice, kde byly uskladněny prostředky jako: ruční čtyřkolová stříkačka tahaná koňmi, dvoukolový naviják na hadice, 2 přístavní, 1 skládací, 3 kamzíkové žebře, 4 ohnivzdorné koše a 140 m hadic.

Dnešní zbrojnice byla vybudována až v roce 1922 a v roce 1927 do ní byl zakoupen otevřený hasičský speciál Walter, auto, kde mužstvo sedělo na bocích zády

k sobě. Čerpací agregát byl v přední části karoserie. To bylo v dobách velkého rozkvětu hasičstva v Bílovicích.

Druhá světová válka však udělala konec i této slávě. O hasičské auto Walter jsme přišli po skončení války, kdy byla zbrojnice násilím otevřena sovětskými vojsky a doslova vypleněna. Tehdy jsme přišli nejen o vozidlo, ale i o výzbroj a výstroj.

Obětavci však nesložili ruce do klína a byli to především bratři: Smejkal Antonín, Pernica Josef, Zelinka František, Tomáš Jan, Andrla Antonín, Slaný Jiřius a další. Proto již v roce 1946 se podařilo bratru Macháčkovi Frant. dovézt z Plzně sanitní automobil americké armády - Dočku - kterou obec získala z poválečné pomoci UNRRA. Tato Dočka nám pak dobře sloužila až do roku 1987, kdy byla nahrazena novým hasičským speciálem AVIA.

V roce 1947 byla k Dočce zakoupena dvoukolová motorová stříkačka nazývaná Kačena. V roce 1950 přibyl do zbrojnice i Jeep Willys, který sloužil jako velitelský vůz a vůz použitelný do špatně přístupných lesních partií v okolí Bílovic. Tento Jeep byl však v roce 1975 z inventáře hasičů vyřazen a obec jej prodala zájemci z Obrán.

Zbrojnice byla potom doplněna o dvoukolovou přívěsnou skříň ve které byla uložena přenosná motorová stříkačka, které jsme říkali Esmeralda. To se již psal rok 1968 a v tomto roce jsme také získali od obce elektrické kalové čerpadlo, které slouží dodnes a je využíváno pro čerpání hlubokých studní. Velkým pomocníkem nám bylo i při záplavách v roce 1997, které postihly naši obec.

V roce 1987 byl slavnostně předán bílovickým hasičům zánovní speciál AVIA a sanitní Dočka se konečně dočkala zaslouženého odpočinku. Je uložena v obecních garážích a nebylo dosud rozhodnuto o jejím osudu.

Hasičský speciál AVIA je kompletně vybaven vši potřebnou technikou, nutnou ke zdolávání živelných pohrom i zdravotnickou výbavou k poskytnutí první pomoci.

Techniku máme na odpovídající výši, máme i solidní oblečení a obutí pro členy záahového družstva, jen jeden nepřehlédnutelný obrovský háček v naší činnosti existuje.

Není-li pro tuto techniku vycvičeno dostatek fyzicky i psychicky zdatných hasičů, kteří by ovládli perfektně hasičské řemeslo, potom sebelepší technika - uložena ve zbrojnici - našim spoluobčanům v nouzi mnoho nepomůže.

O dalším životě ve Sboru dobrovolných hasičů zase příště.

Strnádek Miloš, t. č. starosta SDH

Nově elektrifikovaná trať Brno-Česká Třebová nás někdy může ohrozit na životě.

S potěšením jsme zaznamenali začátkem roku 1999 provoz elektrických lokomotiv na 1. koridoru. Také rekonstruovaná trať má v trakčním vedení střídavý proud o napětí 25000 V a dole v zemi je uložen kábel o napětí 6,5 kV pro napájení zabezpečovacího zařízení (autobloku).

Za normálních okolností, když všechna zařízení fungují normálně se nemůže cestujícím nic stát. Nesmíme ale vylézat na stožáry, kropit vedení vodou, sprejeri a nenechavci dotýkat se anebo přibližovat k trolejovému vedení, vztyčovat žebříky,

vylézat na střechy železnic, děti nesmí pouštět draky, kdy by se šňůry zamotaly do vedení, kopat do země, kde je uložen kábel.

Nebezpečí ale vzniká při poruchách, např. při spadlém vodiči, kdy vzniká v okruhu 2-3 m takzvané krokové napětí. Je třeba postiženého odtáhnout nevodivým předmětem, poskakovat jen na jedné noze anebo okamžitě vypnout proud. Dále bude třeba okamžitě zahájit umělé dýchání a volat jakýmkoliv způsobem záchranku. Pokud je pokladní na zastávce Bílovice ve službě, volejte státním telefonem číslo 05/592465, lépe ale volat výpravčího ČD v žst. Adamov telefon 0506/446426, který může přes elektrodyspečink vypnout proud v postiženém úseku a poslat na poškozené místo četú opravářů.

Již mnoho železničářů, vojáků základní služby, ale i dětí zbytečně zahynulo na našich tratích ČD, např. v žst. Brno-Maloměřice, Královo Pole, Kuřim, když nedbali těchto základních bezpečnostních předpisů. Proto laskavě žádám rodiče, učitele, vedoucí turistických skupin, ale i bílovické občany, aby znovu upozornili své svěřence na toto možné nebezpečí.

Minulý rok jsem byl svědkem, jak jeden bílovický občan při náhlé zdravotní nevolnosti přepadl z nástupiště směr Brno do kolejiště. Měl velké štěstí, strojvedoucímu se podařilo těsně před ním zastavit. To ale není možné při povolené rychlosti 60/90 km/hod. Proto chataři, turisté, cestující, ale i mládeži nechoďte po trati, nezkracujte si cestu po mostech a tunelech, pokud jste požili alkoholické nápoje - nepřibližujte se k traťovým kolejím i když nebyly obnoveny nápisy: „Vstup do kolejiště zakázán“ Pamatujte, že je to riskování se životem, važte si ho.

Jan Menšík

*****

*****

*****

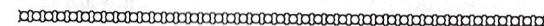
Poděkování

Děkuji starostovi, vedení obce a všem lidem, kteří se na tom podíleli, za péči věnovanou v letošní zimě přístupové komunikaci na Polanku. I když zima byla dlouhá, podařilo se zajistit prakticky stoprocentně sjízdnost této silnice. Ještě více jsem v současné době potěšena téměř dokonalým odklizením zbytků zimního posypu. Oblaka prachu nebudou znepříjemňovat život chodcům a obyvatelům okolních domů.

Jana Skládanková

Děkuji panu MUDr. Jaroslavu Fajkusovi za pomoc v nemoci a obtížné životní situaci.

Aleš Vacek, Domov důchodců, Božice

Pracující studentka 27 let hledá samostatný podnájem v Bílovicích nad Svitavou. Nabídka na telefonním čísle 05/45 22 77 95. Děkuji.

Česká pošta s. p. nabízí služby, které provádí pro občany:

- Vkladní knížky** — manipulace na všech poštách v ČR
— možnost uvedení dvou vkladatelů
- Vkladní knížky místní** — manipulace pouze na poště, kde byla VK založena
— možnost uvedení dvou vkladatelů
— výběr pouze po předložení VK a platného OP
- Vkladní knížka dětská** — spoření pro děti od 0 - 18 let
— zvýhodněná úroková sazba
— prémiová procentní sazba
— výběr po dovršení 18 let majitele
- Postžirový účet** — manipulace na všech poštách v ČR
— vhodné pro rodinné hospodaření
— možnost zaslání mzdy a dalších příjmů (důchd apod.)
— u účtu lze bezhotovostně hradit inkaso, předplatné PNS a jiné pravidelné platby
— k účtu jsou automaticky vydávány čipové karty - platby v obchodní síti u benz. čerpadel, na poště apod.
— platební karty (i mezinárodní) jsou vydávány na požádání (za určitých podmínek - zůstatek na účtu)
— lze zřídit výhodně úročený spořicí účet nebo termínovaný vklad
- Postkonto - běžný účet** — je určen pro firmy a fyzické osoby podnikající
— při založení je třeba předložit doklady o podnikání
— ostatní podmínky jsou téměř shodné s výše uvedeným postžirem
- Junior účet** — pro nezletilé osoby 15-18 let
— hotovost lze čerpat platební kartou Cirus Maestro Junior mezinárodní
— na požádání jsou k účtu vydány šeky

Všechny vklady u Poštovní spořitelny jsou pojištěny.

Bližší informace o těchto produktech a dalších službách Vám ochotně podají zaměstnanci pošty Bílovice nad Svitavou.

Ing. Vlastislav Göth, ředitel Obvodu Brno

Cooptel®

AUTODOPRAVA NABÍZÍ:

MULTIKÁRA 1,8t

7,- Kč/ km
40,- Kč/ 15 minut (nákl. - výkl. - čekání)
160,- Kč/ hodinová sazba

AVIA 31 KONTEJNER 3,5t

10,- Kč/ km
50,- Kč/ 15 minut (nákl. - výkl. - čekání)
50,- Kč/ 24 hod. (pronájem kontejneru)
200,- Kč/ hodinová sazba

LIAZ VALNÍK + HR 8t/2,5t

18,- Kč/ km
22,- Kč/ km (s vlekem 8t)
75,- Kč/ 15 minut (nákl. - výkl. - čekání - HR)
30,- Kč/ 15 minut vazač
300,- Kč/ hodinová sazba

LIAZ MTS 24 - SKLOPKA 8t

17,- Kč/ km
20,- Kč/ km (s vlekem 8t)
70,- Kč/ 15 minut (nákl. - výkl. - čekání)
280,- Kč/ hodinová sazba

AUTOJEŘÁB PRAGA V3S AD 080

100,- Kč/ 15 minut (manipulace - práce - čekání)
16,- Kč/ Km
30,- Kč/ 15 minut vazač

UNC - 061 UNC - 080

330,- Kč/ hodinová sazba
(radlice, vidle, míchačka betonu, podkop, lopata)

MINIRYPADLO MOPAS JBC III TRAKTORBAGR

490,- Kč/ hodinová sazba
590,- Kč/ hodinová sazba
(výše uvedené ceny jsou bez DPH)

Adresa: Cooptel a.s., Královopolská 54, Brno 612 00
Tel.: 05/ 4821 2561, 05/ 4521 5049, fax: 05/ 4521 2077

Informace o naší společnosti:
<http://www.cooptel.cz> - E mail: cooptelcz@cooptel.cz
Zlaté stránky - na straně 244, 397, 445
EDB - Tel.: 185

